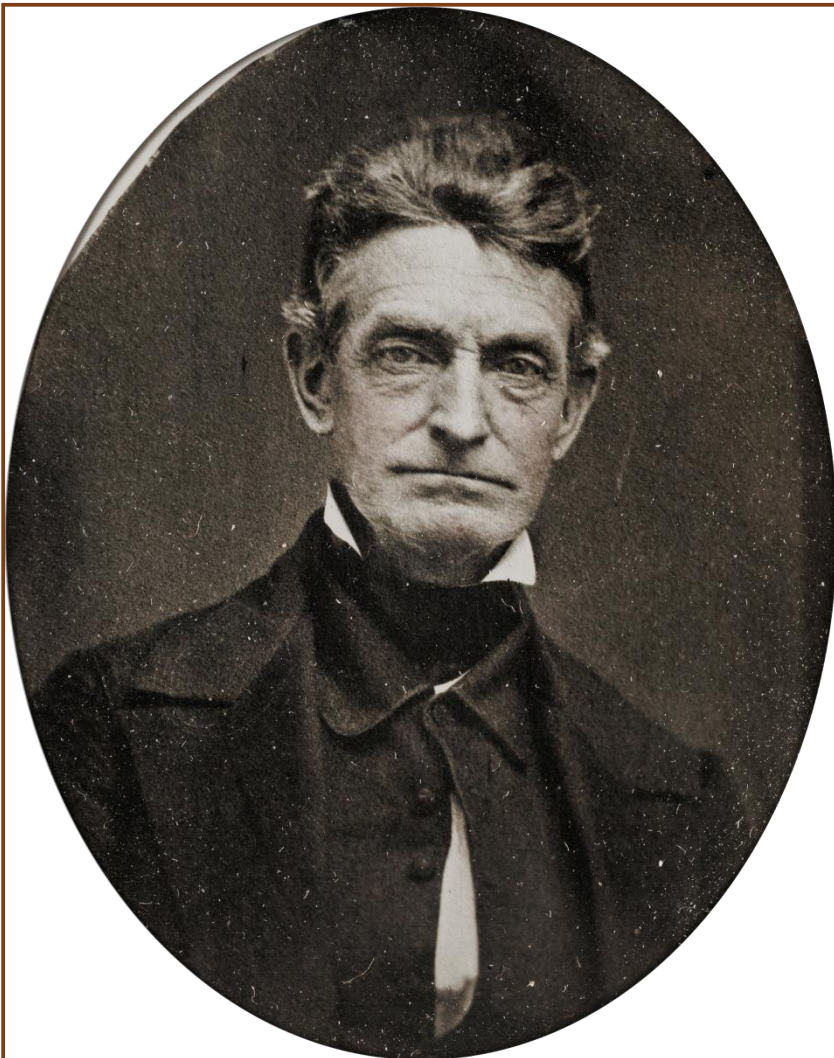

ROMANTYZM ZAANGAŻOWANY

Do obywatela Johna Brown C.K.Norwida

John Brown

- 16 października 1859 na czele uzbrojonego oddziału usiłował wywołać powstanie niewolników na Południu Stanów Zjednoczonych, atakując arsenał w Harpers Ferry w stanie Wirginia. Pozbawiony obrony arsenał zdobył z łatwością, dokonał dwóch napadów na plantacje, uwalniając niewolników i zatrzymując plantatorów jako zakładników, jednak akcja nie spotkała się ze spodziewanym odzewem wśród niewolników. Gdy na miejsce przybyła kompania piechoty morskiej pod dowództwem ówczesnego pułkownika Lee, Brown zabarykadował się ze swymi ludźmi w parowozowni. Przez cały dzień bronił się mimo śmierci jednego ze swych synów i ciężkiego poranienia drugiego. Gdy jednak następnego dnia wojsku udało się wyważyć bramę, wzięto do niewoli rannego Browna i 4 jego ludzi (10 poległo, a 4 zbiegło). W kilka dni później sąd skazał Browna na śmierć przez powieszenie bez prawa do ułaskawienia. W czasie rozprawy Brown oświadczył, że wykonywał tylko wskazania Biblii. Odrzucił wniosek swego adwokata o traktowanie go jako niepczytalnego. Jego spokojne i niezłomne zachowanie się przed sądem oraz w czasie egzekucji wywołało wielkie wrażenie. W wielu miejscowościachbito w dzwony i odbyły się zebrania oraz nabożeństwa ku jego czci.
- Egzekucja Johna Browna zaogniła konflikt północnych i południowych stanów USA w sprawie niewolnictwa, który stał się jedną z przyczyn wojny secesyjnej.

Teza interpretacyjna

- Wiersz jest hołdem poety złożonym bohaterowi walk o obronę godności i wolności człowieka.
- Utwór jest protestem przeciwko niewolnictwu.
- Utwór pokazuje, jaką misję powinna spełniać we współczesnym świecie poezja.

Argumentacja

1. Wiersz ma formę poetyckiego listu posłanego do Johna Browna tuż przed jego egzekucją (kontekst historyczny – wyrok śmierci wydany na bohatera):

- podmiot liryczny przyjmuje postawę nadawcy listu;
- symbolem listu jest mewa posłana do dalekiego kraju przez poetę;
- podmiot liryczny jest poetą, gdyż snuje refleksje o roli poezji;
- poetycki list może spotkać się z oporem ze strony katów Browna (syn kata rączką dzieciinną ciska kamień w stronę mewy – kontrast między niewinnością rączki a kamieniem, który może zranić lub zabić);

2. John Brown – adresat listu jest gloryfikowany (uwznioślony):

- zacna siwizna Browna to znak jego mądrości i szlachetności;
- nieugięta szyja symbolizuje niezłomność w walce o ideały i wolność;
- kontrast między piękną postawą Browna a spodloną ziemią porównaną do płaza;
- zestawienie Browna z bohaterami walczącymi o wolność Stanów Zjednoczonych – Kościuszką i Waszyngtonem.

3. Obraz Stanów Zjednoczonych, które zaparły się swoich wartości i idei.

- kraj, o wolność którego walczył polski bohater Kościuszko, kraj Waszyngtona promuje niewolnictwo i zabija obrońców wolności;
- nadchodząca „czarna noc z twarzą Murzyna” – metafora zła, niewolnictwa, pogardy dla człowieka.

4. Poezja jako siła moralna.

- Puenta wiersz napisana rozstrzelonym drukiem – wyraża ważną myśl i daje nadzieję;
- Poezja nie zapomina o bohaterach, przekazuje o nich pamięć i nie pozwala zginąć ideom, za które oddawali życie (kontekst literacki – rola Halbana w „Konradzie Wallenrodzie”);
- Poezja ocali naród przed moralnym upadkiem, wstrząśnie sumieniami, obroni ideę wolności w Ameryce i na świecie.